

Cristina Jiménez-Castillejo Pérez

**LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE
L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA PER DANYS
DERIVATS DE FESTES POPULARS I
ESPECTACLES.**

ESPECIAL REFERÈNCIA ALS "CORREFOCS"

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Dr. Xavier Forcadell Esteller

Grau de Dret

**UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Tarragona
2021**

ÍNDIX

1.	Introducció	1
2.	Evolució de la institució de la responsabilitat patrimonial de les Administracions Públiques en el nostre ordenament.....	3
3.	Naturalesa de la responsabilitat patrimonial de l'Administració	5
4.	Pressupòsits de la responsabilitat patrimonial	7
4.1	Elements constitutius per a l'existència d'una lesió	7
4.1.1	Àmbit subjectiu: l'autor del dany i el perjudicat.....	7
4.1.2	Àmbit objectiu: el concepte de lesió indemnitzable.....	8
4.2	Criteris per a la imputació del dany: el funcionament normal i anormal	12
4.3	Relació de causalitat	13
4.3.1	Incidència de causa externa.....	13
5.	Festes populars i espectacles	15
5.1	L'Administració com a garant en la seguretat de les festivitats	16
5.2	La lliure decisió de participar en la festivitat i assumir el risc.....	19
5.2.1	Participant i espectador	20
5.3	El subjecte responsable	22
5.3.1	L'Administració contracta amb un tercer el desenvolupament de l'activitat lúdica	22
5.3.2	L'Administració autoritza a un tercer la celebració d'una festivitat en un lloc públic	23
5.3.3	Personificacions instrumentals locals	24
5.3.4	Concurrència amb la companyia asseguradora	26
6.	Aplicació pràctica.....	26
6.1	Interposició de la reclamació per part del perjudicat	28
6.2	Informe-proposta per a incoar el procediment	29
6.3	Fase d'instrucció	31
6.4	Tràmit d'audiència	33
6.5	Dictamen a la Comissió Jurídica Assessora	33
6.6	Proposta de resolució	34
7.	Conclusions.....	40
8.	Bibliografia	43

Aquest TFG s'ha desenvolupat en la modalitat de (marcar l'opció que correspongui i completar)

Treball de Recerca

La recerca es presenta seguint les normes per a autors previstes a la Revista Catalana de Dret Públic

<http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rcdp/index>

Simulació de judici

Dictamen/Informe

APS

L'entitat a la que s'ha prestat servei és.....

TFG vinculat a pràctiques

El lloc on s'han desenvolupat les pràctiques és.....

ABSTRACT

Català

L'objectiu d'aquest treball és analitzar la regulació de la responsabilitat patrimonial de les Administracions Públiques per danys derivats de festes populars aprofundint en els originats per la celebració de "correfocs", manifestació cultural popular catalana. A través de la jurisprudència i un cas de laboratori jurídic, es descriuran quins són els requisits per apreciar la responsabilitat de l'Administració en aquests casos.

Castellà

El objetivo de este trabajo es analizar la regulación de la responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas por daños derivados de fiestas populares profundizando en los originados por la celebración de "correfocs", manifestación cultural popular catalana. A través de la jurisprudencia y un caso de laboratorio jurídico, se describirán cuáles son los requisitos para apreciar la responsabilidad de la Administración en estos casos.

Anglès

The aim of this work is to analyze the regulation of the patrimonial responsibility of the Public Administrations for damages derived from popular celebrations focusing in the the ones caused by the celebration of "correfocs", Catalan popular cultural event. Through jurisprudence and a case of legal laboratory, the requirements to assess the responsibility of the Administration will be described.

1. Introducció

Per a entendre la importància de la responsabilitat patrimonial de l'Administració Pública, resulta interessant estudiar els diferents àmbits sectorials que ajuden a delimitar quins són els requisits necessaris per a la seva apreciació. Dels molts i suggerents àmbits que poden plantejar responsabilitat patrimonial de l'Administració, he escollit analitzar la responsabilitat per danys i perjudicis soferts pels qui participen o assisteixen a una festivitat local o espectacle, fent especial referència als causats pels "correfocs".

En un ordenament jurídic com el nostre, on la llibertat de l'individu és un dels valors superiors, aquest estudi pretén donar resposta a diverses incògnites: Fins a on arriba la responsabilitat dels ciutadans que lliure i espontàniament participen en la festa? On comença la responsabilitat municipal de protegir als veïns i visitants? Com protegir sense restringir desproporcionadament la llibertat?

El propòsit d'aquest treball és fer una reflexió sobre la responsabilitat patrimonial de l'Administració municipal amb ocasió o com a conseqüència de les celebracions de festes populars, i en aquest treball ben especialment parlaré dels "correfocs". En termes generals, la producció del resultat lesiu, sol estar vinculada al risc creat per les activitats proposades, i el problema se centra en demostrar l'acceptació del risc per part del perjudicat i la seva participació activa en l'esdeveniment, determinant així l'exempció de la responsabilitat de l'Administració, sempre i quan no existeixi culpa o negligència d'aquesta.

En l'aspecte més teòric, es comença amb la realització d'un estudi general sobre la responsabilitat patrimonial, l'origen i l'evolució històrica de la institució en el nostre ordenament jurídic i de la legislació vigent i es continua detallant les característiques i requisits establerts en la normativa i desenvolupats per la jurisprudència per a estimar la responsabilitat patrimonial de l'Administració. És un requisit fonamental l'existència d'un nexa causal entre el funcionament del servei públic i el mal produït. A més, el dany produït haurà de ser efectiu, avaluable econòmicament, individualitzat respecte d'una

persona concreta o grup de persones i antijurídic, que el ciutadà no tingui el deure de suportar.

Posteriorment, es fa un estudi específic sobre la responsabilitat patrimonial per danys produïts en la celebració de festes populars, aprofundint en la lliure assumpció del risc del participant i les actuacions i mesures de seguretat que han d'adoptar els subjectes responsables.

Amb aquest treball es podrà demostrar que no sempre l'Administració actua com una asseguradora universal dels ciutadans, sinó que serà important justificar la diligència que ha desplegat aquesta a l'hora d'exercir de garant de la seguretat per la prevenció dels eventuais resultats lesius i la llibertat del qui decideix participar activament en una festa organitzada per l'Administració Pública que implica certs riscos inherents.

Per últim, un cop assimilada la teoria, entrem a la part pràctica del treball. Dins de tots els casos de responsabilitat patrimonial per danys derivats de festes populars i espectacles, s'escull l'estudi d'un cas de responsabilitat derivat de danys per la celebració d'un "correfoc", manifestació pròpia de la cultura popular catalana.

Aquest últim apartat té com a objectiu posar a disposició de qualsevol persona una guia pràctica de quins són els tràmits i procediments a seguir des de que s'interposa la reclamació per part de l'afectat fins que l'Ajuntament resol, estimant o desestimant la indemnització. Per a fer-ho més fàcil, es proposa un cas fictici, inspirat en expedients reals de responsabilitat patrimonial facilitats per la Diputació i l'Ajuntament de Tarragona.

Així mateix, aprofito per agrair la col·laboració dels Lletrats de l'Administració Pública de totes dues institucions, que sense la seva ajuda no hauria estat possible realitzar el present estudi.

2. Evolució de la institució de la responsabilitat patrimonial de les Administracions Públiques en el nostre ordenament

Els primers plantejaments sobre una regulació de responsabilitat patrimonial de l'Administració Pública els trobem recollits al Codi Civil de 1889, el qual regulava en l'article 1902 la responsabilitat patrimonial per actes propis culposos i en el seu article 1903, actualment modificat, la responsabilitat exigible per actes de les persones de les que s'ha de respondre, fent esment a l'Estat, però només quan obrava per mediació d'un agent especial, és a dir, aquells que no pertanyien a l'Administració Pública. És per això, que les poques reclamacions que es produïen eren contemplades des del Dret Civil en aplicació dels articles anteriorment esmentats. Com a conseqüència, es generava una total irresponsabilitat de l'Administració.

A mitjans dels segle XX és quan podem començar a observar una regulació que serviria de garantia pel ciutadà davant els danys ocasionats per l'Administració. Aquesta regulació la trobem en primer lloc en una llei especial, la Llei de Règim Local, de 16 de desembre de 1950, on s'establia un sistema que oferia cobertura pels danys causats per l'actuació dels agents de l'Administració.

Aquesta llei instaurava una responsabilitat directa o subsidiària de les entitats locals en virtut del seu article 405, el qual enuncïava que les entitats locals han de respondre civilment, en forma directa o subsidiària, dels danys i perjudicis que l'actuació dels òrgans de govern o funcionaris causin als drets dels particulars. A més, aquest dany haurà de ser efectiu, material i individualitzat.

En aquest moment es comença a fer una distinció respecte el dany, diferenciant la responsabilitat subsidiària per actes de funcionaris en l'exercici del seu càrrec quan hi ha culpa o negligència greu, de la responsabilitat directa, quan no existeix culpa o negligència greu.

Però la modificació més important es produeix amb la promulgació de la Llei d'Expropiació Forçosa de l'any 1954. El que permet aquesta llei és traslladar la

responsabilitat patrimonial de l'Administració a l'àmbit estatal i garantir una cobertura més àmplia als ciutadans perjudicats, amb independència de si existeix o no culpa o negligència per part del funcionari. El seu article 121 enuncia que donarà lloc a indemnització tota lesió que els particulars pateixin en els seus béns i drets, sempre que sigui per conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics, sense perjudici de la responsabilitat que l'Administració pugui exigir als seus funcionaris per aquest motiu.

Aquesta nova regulació dóna lloc a una modificació radical i en un primer moment la doctrina es mostra reticent a que l'Administració hagués d'indemnitzar tot tipus de danys patrimonials.

Posteriorment, amb el naixement de la Constitució de 1978 es consagra el sistema vigent de responsabilitat patrimonial. Queda així constitucionalitzada de manera expressa la responsabilitat de l'Administració pública -qualsevol Administració- i la de l'Estat.

Cal fer esment al seu article 149.1.18^a on es recullen els plantejaments vigents d'aplicació conjunta i unitària i a l'article 106.2 que estableix que els particulars tindran dret a ser indemnitzats per tota lesió que pateixin en qualsevol dels seus béns i drets sempre que el dany sigui conseqüència del funcionament dels serveis públics, a excepció dels casos de força major.

Aquest últim article va ser ampliat més tard per la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, en el seus articles 139 a 144. Però aquesta llei queda derogada quan s'aprova la regulació actual.

Finalment, la regulació vigent actualment relativa a la responsabilitat patrimonial la trobem recollida a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques i, per altra banda, a la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic.

La publicació de la Llei 39/2015 i 40/2015 pretén simplificar els procediments administratius i ampliar les relacions dels particulars amb l'Administració afavorint la comunicació a través de les noves tecnologies i la seguretat jurídica.

No obstant, l'àmbit de la responsabilitat patrimonial de l'Administració Pública no ha estat modificat en quant als seus aspectes fonamentals per l'entrada en vigor d'aquestes noves lleis. Els requisits i els pressupòsits necessaris per a concórrer la responsabilitat són els mateixos que en la llei anterior. Tot i això, hi ha dues matèries en les que s'innova: la responsabilitat de l'Estat legislador i la responsabilitat de l'Administració Pública en les relacions de dret privat.¹

3. Naturalesa de la responsabilitat patrimonial de l'Administració

Per al nostre ordenament jurídic la responsabilitat de l'Administració no pretén ser, en cap cas, la sanció a una conducta de l'Administració, sinó que es configura com un *mecanisme de protecció integral de l'esfera jurídica dels ciutadans*² que haurà de ser aplicat sempre que s'hagi produït una lesió o perjudici com a conseqüència del funcionament dels serveis públics.

El seu caràcter unitari, general, total, objectiu, directe i de reparació integral són les notes essencials de la responsabilitat patrimonial que la diferenciaran de la responsabilitat civil a la que es sotmeten els ciutadans en virtut del Codi Civil.

Es tracta d'un sistema unitari de responsabilitat patrimonial ja que s'aplica a totes les Administracions Públiques sense excepció i oferirà una protecció general, englobant tot tipus d'actuacions extracontractuals de l'Administració, siguin de la naturalesa que siguin, únicament exigint que el dany provocat sigui com a conseqüència del

¹ García Rubio, Fernando i Fuentes Gasó, Josep Ramón (2017). *La Responsabilidad de las Administraciones Públicas tras la nueva Ley del Régimen Jurídico del Sector Público*. Barcelona: Atelier libros jurídicos.

² De Ahumada Ramos, Francisco Javier (2004). Naturaleza de la responsabilidad administrativa. *La responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas: elementos estructurales*. (p. 38-40). Thomson Aranzadi.

funcionament d'un servei públic³, tot i que actuïn sotmeses al Dret Públic o al Dret Privat. També té caràcter total perquè l'Administració té l'obligació de cobrir els danys ocasionats per tots els poders públics, incloent l'Estat legislador i els òrgans judicials.

La responsabilitat patrimonial de l'Administració és també directa, això significa que l'Administració respon directament pels perjudicis causats en el funcionament normal o anormal dels serveis públics. No serà necessari identificar al funcionari que causa el perjudici concret, sinó que l'Administració, com a persona jurídica, respondrà front el ciutadà, sens perjudici de la posterior acció en via de retorn que es tingui vers a aquest treballador.

Un altre element essencial d'aquesta institució és el seu caràcter objectiu, és a dir, per tal que sorgeixi la responsabilitat patrimonial de l'Administració no és necessari la concurrència de culpa, negligència o dolo dels agents o funcionaris. La Llei no fa cap esment a la necessitat de trobar les conductes anteriors, simplement serà necessari que els danys derivin del funcionament normal o anormal del servei.

Per últim, és un sistema que té la pretensió que la indemnització cobreixi íntegrament el dany, tant material com moral, sofert per les víctimes. Per tant, la indemnització ha de ser suficient per tal que es produeixi una reparació total del perjudici. A més, tal i com assenyalava la sentència del Tribunal Suprem núm. 1998/3832, de 17 d'abril de 1998: *"la indemnización debe ser apreciada en su conjunto sin abstracción de las cantidades percibidas por el perjudicado por otras vías sin perjuicio del carácter compatible o no de aquellas percepciones"*.

³ Segons Fernández Farreres, Germán. (2016) *Sistema de derecho administrativo* (ed. 1a). Barcelona: Civitas Thomson Reuters, el servei públic ha quedat referit majoritàriament, al menys en la doctrina espanyola, al conjunt d'activitats prestacionals assumides o reservades a l'Estat amb el fi de satisfer necessitats col·lectives d'interès general.

4. Pressupòsits de la responsabilitat patrimonial

Un cop analitzades les notes més característiques de la responsabilitat patrimonial de l'Administració, és convenient enunciar quins requisits són necessaris per poder parlar d'aquesta institució:

- Ha d'existir una lesió
- Ha d'haver-hi una imputació del dany
- Ha d'existir una relació de causalitat entre l'actuació que realitza l'Administració Pública i la lesió produïda.

També és molt important tenir en compte la prescripció en matèria de responsabilitat patrimonial. Conforme l'article 67 de la Llei 39/2015, el dret a reclamar prescriurà a l'any de produir-se el fet o l'acte que motivi la indemnització o es manifesti l'efecte lesiu. En casos de danys de caràcter físic o psíquic, el termini començarà a computar-se des de la curació o la determinació de l'abast de les seqüeles.

4.1 Elements constitutius per a l'existència d'una lesió

4.1.1 Àmbit subjectiu: l'autor del dany i el perjudicat

L'Administració Pública és la responsable dels danys i perjudicis causats pels seus agents públics o funcionaris que formin part de la seva organització, independentment de la relació jurídica que els uneixi. No obstant, l'Administració no haurà de respondre per tots els danys, sinó que s'haurà d'analitzar la situació en cada cas per determinar si correspon o no la responsabilitat.

Per això, aquells danys que siguin derivats d'una activitat privada dels agents públics i directament imputables a aquests i no a l'Administració, no entrarien dins de l'àmbit de la responsabilitat patrimonial de l'Administració.

La figura del perjudicat ve regulada tant a l'article 106.2 de la CE, on s'estableix que els particulars tindran el dret a ser indemnitzats pels perjudicis ocasionats per

l'Administració, com a l'article 32.1 de la Llei 40/2015, on s'indica que els particulars tindran dret a indemnització per tota lesió ocasionada com a conseqüència del funcionament normal o anormal de l'Administració.

La sentència del Tribunal Suprem núm. 1998/6059, de 2 de juliol de 1998, també es pronuncia en quant al terme particular com a perjudicat, dient que: *"la referida expresión "particulares" debe ser objeto de una interpretación integradora, de modo que no sólo comprende a los ciudadanos que en el Derecho Administrativo reciben la denominación de administrados, sino también a las distintas Administraciones Públicas cuando sufren lesión en sus bienes y derechos, consecuencia de la relación directa de causa-efecto como consecuencia del funcionamiento normal o anormal de servicios públicos, puesto que cuando el funcionamiento de los servicios produce una lesión antijurídica en el patrimonio de una Administración Pública no existe en el ordenamiento una norma por el que la persona de derecho público lesionada pueda exigir de la Administración causante del daño su resarcimiento de forma coactiva (...)"*

Per tant, i conforme a la jurisprudència, els perjudicats seran tant persones físiques com jurídiques que hagin sofert el dany.

4.1.2 Àmbit objectiu: el concepte de lesió indemnitzable

Hi ha una sèrie de requisits i exigències que necessàriament s'han de produir per tal que la lesió pugui generar responsabilitat patrimonial de l'Administració. L'article 32.2 de la Llei 40/2015 diu que el dany al·legat haurà de ser efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat amb relació a una persona o grup de persones. A més, l'article 34 de la mateixa llei estableix que només seran indemnitzables les lesions produïdes al particular que provinguin de danys que no tingui el deure jurídic de suportar d'acord amb la llei.

a) L'antijuridicitat de la lesió

El requisit de la culpa o negligència queda substituït pel concepte d'antijuridicitat amb la Llei 40/2015.

L'antijuridicitat té lloc quan es produeix un dany ocasionat per l'Administració respecte del qual la víctima no té el deure de suportar, amb independència de la legalitat o de la correcció o no de l'actuació causant del dany. Per tant, únicament estaran exempts de responsabilitat aquelles lesions conforme als quals existeixi una llei que expressament exigeixi a la víctima l'obligació de suportar.⁴

Més endavant es tornarà a tractar, però en matèria de responsabilitat patrimonial per danys derivats de festes populars i espectacles, el fet de participar en les activitats organitzades pot portar a la víctima a haver de suportar el dany que se'n derivi.

Tenim per exemple la sentència núm. 132/2003 del TSJ de Murcia, de 27 de febrer, que tracta sobre lesions sofertes per l'encarregat de seguretat al ser atropellat per un carro tirat per un cavall en una desfilada, declarant el Tribunal l'obligació de la víctima de vetllar per la seva seguretat i el deure de suportar en gran mesura el dany: *"lo cierto es que por un lado el propio actor interfirió en los hechos al intentar parar el carro, debiendo soportar en gran medida el daño y por otro el auriga pese a su experiencia, perdió el control de los caballos, evidenciándose con todo ello otra concausa producida por persona ajena a la Administración"*

b) L'efectivitat del dany

El dany que l'administrat no tingui el deure de suportar no sempre es veurà cobert per la institució de la responsabilitat patrimonial, per tant, hi ha dos aspectes més que necessàriament s'han de tenir en compte.

Per una banda, els danys han de ser certs, és a dir, han d'existir i causar un perjudici en béns o drets del particular, afectant tant béns patrimonials com morals. Per altra banda,

⁴ Menéndez Sebastián, Eva María. (2013). Lesión resarcible: antijuridicidad. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública*. (p. 44-60). Tirant Lo Blanch.

el dany també ha de ser ja produït, excloent així els danys futurs o possibles, basats en una hipòtesi o expectativa, exceptuant el dany emergent o lucre cessant.⁵

Per comprovar l'existència de l'efectivitat del dany en matèria de festivitats, la sentència del TSJ de la Comunitat Valenciana núm. 1914/2006 assenyala, en un cas de danys en un habitatge produïts com a conseqüència de l'impacte dels focs artificials, que aquest requisit queda acreditat: *“Y bien, analizando los requisitos antedichos, la acreditación de la realidad y efectividad de los daños producidos en el inmueble propiedad de la actora no genera dudas a la Sala, y así se prueba mediante las fotografías de la vivienda, mediante la prueba testifical practicada en este proceso, en donde los testigos, miembros ambos de una de las peñas festeras de la población— declararon que el disparo de petardos y productos pirotécnicos en el marco del festejo denominado «Coets Solts a Go-Go» y que consta en la programación de las fiestas patronales, provocó daños en diversas viviendas sitas en la Plaza Constitución de dicha localidad, siendo una de las afectadas la vivienda de la recurrente”*.⁶

c) Perjudici avaluable econòmicament

Un altre dels requisits que la Llei exigeix per poder parlar de lesió indemnitzable és que el perjudici sigui avaluable econòmicament. Pot afectar a béns i drets, incloent tant els danys patrimonials com també els personals o morals, resultant aquests últims menys evidents.

Per tant, s'exclouen com a indemnitzables aquelles simples molèsties o perjudicis sense rellevància patrimonial estimable.

⁵ Menéndez Sebastián, Eva María. (2013). Daño efectivo y no meras expectativas. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública*. (p. 87-120). Tirant Lo Blanch.

⁶ En aquest sentit també es pot destacar el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora 66/2000, de 3 de febrer, relatiu a la reclamació d'indemnització pels danys soferts en el seu habitatge a causa d'un “correfoc” celebrat a Torroella de Montgrí.

El valor de la indemnització ha de ser actualitzat a través de l'IPC i ha d'incloure tots aquells danys que la persona ha deixat de percebre per aquesta actuació de l'Administració, el que s'anomena lucre cessant.

La valoració econòmica del dany patrimonial és relativament fàcil i s'haurà de tenir en consideració els criteris de l'expropiació forçosa, legislació fiscal, valor de mercat o de substitució i la resta de normes que li siguin aplicables.⁷

Com a exemples a l'hora de determinar la quantitat a indemnitzar en matèria de festes populars, trobem la sentència núm. 771/2004 del TSJ de Murcia, de 21 desembre, que tracta de determinar la indemnització corresponent a les lesions en l'ull esquerre amb la consegüent pèrdua de visió derivades de l'explosió d'un coet pirotècnic utilitzat en una festivitat popular organitzada per l'Administració: *“Esta Sala viene teniendo en cuenta la puntuación y factores de corrección del Baremo de la Ley 30/95, de 8 de noviembre, de Ordenación y Supervisión de los Seguros Privados, que orientativamente, aunque solo con tal carácter, pueda ser utilizado, ponderando también las circunstancias concurrentes, como la edad del lesionado, ingresos, cargas familiares, fijándose a veces la cuantía a tanto alzado sin apoyarse en módulo o criterio alguno, como la propia jurisprudencia viene sosteniendo. La acreditación de los daños se deduce de los partes médicos emitidos por el Hospital:*

- 1) 617,43 Euros por 12 días de baja con hospitalización, a razón de 51,45 euros/día.
- 2) 13.127,21 Euros por 314 días de baja improductiva a razón de 41,81 euros/día.
- 3) 16.954,74 Euros por las secuelas: 23 puntos a razón de 708,47 euros/punto, al tener el actor 62 años”

No resulta tan fàcil l'avaluació econòmica dels danys personals o morals. En aquest cas es podran utilitzar els barems que s'utilitzen en les assegurances obligatòries i els criteris

⁷ López Martínez, Julián. (2014). Espectáculos públicos. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública: principios y casuística*. (p. 327-338). Sepín

de la Seguretat Social. Aquestes valoracions poden pal·liar el dolor vers pèrdues irreparables que no es poden compensar de cap manera. ⁸

d) La individualització del dany

Aquest requisit implica que la lesió ha de poder ser individualitzada a una persona concreta o a un grup de persones susceptibles d'identificació. El que no pot fer la institució és indemnitzar lesions generalitzades que afectin a tot un col·lectiu de persones, que haurà de ser suportat perquè son derivats de danys o perjudicis que formen part dels inconvenients de la vida en societat.

Aquest requisit provoca problemes degut a la dificultat en alguns casos per a fixar l'àmbit subjectiu del grup. El conflicte pot venir per la naturalesa dels danys que poden sofrir els afectats, en que un mateix acte administratiu generi en els subjectes lesions de diferent àmbit, patrimonial i moral. ⁹

4.2 Criteris per a la imputació del dany: el funcionament normal i anormal

L'article 32 de la Llei 40/2015 estableix també el requisit necessari de que la lesió sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics. Quan parlem de funcionament normal o anormal dels serveis públics, la normativa s'està referint al que s'entén com una actuació típica de l'activitat administrativa.

El funcionament normal es produeix quan les actuacions dels agents públics o funcionaris estan totalment ajustades a la legalitat i al que estableix l'ordenament jurídic. Per això, aquestes actuacions només generaran responsabilitat patrimonial quan el perjudicat no tingui l'obligació legal de suportar.

⁸ López Martínez, Julián. (2014). Espectáculos públicos. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública: principios y casuística*. (p. 327-338). Sepín

⁹ Cobo Olivera, Tomás. (2003). *El procedimiento para la exigencia de responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas*. Bosch

Una altra situació que comporta responsabilitat patrimonial a l'Administració per funcionament normal, és la figura del cas fortuït, que són aquells danys causats per fets inevitables o imprevisibles però derivats del funcionament intern. El cas fortuït no exonera a l'Administració de la seva responsabilitat perquè es tracta de casos que sí poden atribuir-se a la prestació del servei públic.

No obstant, també és possible que la responsabilitat sigui causada per força major, en aquest cas l'Administració queda exonerada de respondre perquè la lesió es derivada d'una causa externa, imprevisible o irresistible aliena a l'activitat administrativa.

El funcionament anormal de l'activitat administrativa es produeix quan hi ha una actuació de l'Administració Pública que és objectivament inadequada o una il·legalitat de l'Administració.

Quan parlem que l'Administració ha actuat de forma inadequada ens estem referint a aquells supòsits en que hi ha una actuació que no s'ha fet d'acord als estàndards de qualitat esperables, en el temps que s'havia de fer i de la manera que s'havia de fer.

4.3 Relació de causalitat

Una vegada comprovada l'existència del dany i els requisits per a poder identificar-lo com a lesió indemnitzable cal demostrar que l'actuació o omissió de l'agent o funcionari és la que ha causat el dany, és a dir, que existeixi una relació de causalitat entre l'acció i el perjudici.

En cada cas serà necessari demostrar aquesta relació de causalitat i en aquest sentit és molt important la prova perquè si no es pot provar aquesta relació, la responsabilitat no prosperarà.

4.3.1 Incidència de causa externa

No obstant, no sempre la relació de causalitat entre el funcionament normal o anormal del servei i el dany causat apareix de forma clara i exclusiva, sinó al contrari, és freqüent que incideixin causes externes, com la culpa de la víctima o l'actuació d'un tercer. En tots dos casos es pot trencar la relació de causalitat i, per tant, o bé s'exclou la

responsabilitat patrimonial o bé minora de forma proporcional la indemnització a càrrec de l'Administració.

L'actuació culposa o negligent de la pròpia víctima i del tercer no trenca per si sola el nexa causal, aquesta acció haurà de ser greu per parlar d'exoneració per a l'Administració.

a) Culpa de la víctima

Tenim diversos casos en que la culpa de la víctima trenca el nexa causal i en conseqüència s'exclou la responsabilitat, per exemple, la sentència núm. 1184/2008 del TSJ de Castella i Lleó, de 29 de maig, sobre la responsabilitat patrimonial a causa d'una lesió en la celebració d'una festivitat popular de bous al carrer quan la víctima participa activament en l'esdeveniment.

“La socialización de los riesgos no permite extender dicha responsabilidad hasta cubrir los daños producidos por culpa de la víctima por más que su actividad hubiese acaecido durante las fechas en que se celebran unas fiestas locales fomentadas por la propia Administración. La asunción por la Administración de competencias en la organización de los festejos no la convierte en responsable de todos los actos que durante los mismos acaezcan”

En els supòsits de festes populars organitzades per les Administracions Públiques, com serien els “correfocs”, s'ha de tenir en compte que el títol d'imputació ve donat per la titularitat administrativa del servei o activitat que va produir el dany, exigint un especial deure de diligència a les autoritats municipals per evitar situacions de risc o perill.

En relació a la ruptura del nexa causal, també s'ha de donar rellevància a l'acceptació del risc per part del perjudicat, en el sentit de que si aquest participa activament en l'acte festiu organitzat -cas típic en les festivitats taurines- aquesta conducta eximeix de responsabilitat a l'Administració organitzadora, ja que el dany neix de la pròpia negligència de qui va assumir el risc i, per tant té l'obligació jurídica de suportar-lo, a excepció de si es demostra alguna culpa o negligència per part de l'Administració.

b) Actuació d'un tercer

La intervenció directa i immediata d'un tercer pot trencar el nexa causal en el sentit de desvincular a l'activitat administrativa de la protecció pautada. En aquest cas trobem la sentència núm. 333/2008 del TSJ de Catalunya, de 30 d'abril, que entén que l'Administració no pot responsabilitzar-se dels actes delictius d'un tercer comesos durant la celebració d'una festivitat. Raona que l'Administració només serà responsable en cas que es poguessin haver previst els incidents i aquesta no hagués actuat amb les mesures proporcionades i adequades a tal finalitat.

5. Festes populars i espectacles

Quan l'Administració Pública és promotora, organitzadora o planificadora de les festivitats populars, aquesta actuació administrativa s'ha d'entendre enquadrada dins de la promoció de la cultura i equipaments culturals recollida a l'article 25.2.m) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local (LBRL) i a l'article 66.3.n) del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, per el que s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

La celebració de festes populars organitzades o patrocinades per les Administracions Públiques comporten lògicament un cert risc, assumint amb això una eventual responsabilitat pels danys que puguin derivar-se d'aquesta activitat.

El fet que les Administracions Públiques tinguin a veure en totes les esferes de la vida dels ciutadans no ha de conduir a una interpretació distorsionada que comporti identificar a l'Estat com un *assegurador universal*¹⁰ de tots els perjudicis, incomoditats o molèsties que causin als ciutadans perquè si això fos així es trencaria l'equilibri entre les garanties que protegeixen els drets dels ciutadans i les que tutel·len l'interès general.

Aquesta tendència orientada a transformar la responsabilitat de l'Administració en una assegurança universal pot ser raonablement canalitzada mitjançant la cerca de criteris

¹⁰ Alejandro Guillén, Nicolás (2021). *Elementos distorsionadores del nexa causal en la Responsabilidad Patrimonial de la Administración local respecto a los festejos populares*. Estudio INAP.

que permetin modular quan el resultat lesiu ha de ser imputat a l'Administració que organitza la festa: la diligència d'aquesta a l'hora d'adoptar les mesures de seguretat i la lliure i espontània decisió de participar en l'esdeveniment acceptant el risc per part del perjudicat.

5.1 L'Administració com a garant en la seguretat de les festivitats

La imputació d'algun sinistre a l'Administració que desenvolupa una activitat festiva organitzada per ella mateixa o per associacions lúdiques de caràcter privat, s'explica en termes de generació d'un risc, que exigeix una especial i reforçada diligència administrativa per la prevenció dels eventuals resultats lesius, grau de diligència que ha de ponderar-se en proporció al risc que comporten aquestes activitats.

Deixant de banda l'eventual imprudència del participant i la seva responsabilitat per assumir el risc inherent d'activitats pirotècniques com un "correfoc", la imputació del resultat lesiu a l'Administració vindrà per l'organització d'una festivitat de forma imprudent o negligent, com a conseqüència de l'absència, insuficiència o mal funcionament de les mesures preventives o del dispositiu de seguretat.

L'Administració que organitza l'esdeveniment festiu ha de ser prudent i diligent en l'adopció de les mesures de seguretat quan concorrin factors generals de risc, com ara la concentració d'un elevat número de persones, i encara més previngut quan hi hagi elements singularment perillosos, bé per la presència d'animals salvatges o artefactes pirotècnics. L'adopció de mesures no només s'ha de tenir present en el moment de l'organització, sinó també s'identifica un deure de comprovació i manteniment de les condicions de seguretat que aquestes instal·lacions han de tenir.

Tot i que sigui un tercer qui organitza l'esdeveniment, com per exemple, una associació veïnal, quan l'Administració autoritza el desenvolupament en els carrers i places de la localitat també li correspon l'adopció de mesures preventives i l'exercici de funcions de

vigilància, ja que la seguretat en llocs públics està dins del seu àmbit natural de competències.¹¹

En virtut d'aquestes obligacions de l'Administració tenim la sentència núm. 73/2015 del TSJ de Castella i Lleó, de 28 d'abril, que declara que l'Ajuntament d'un poble de la Comunitat Autònoma no és diligent quan després de celebrar un espectacle pirotècnic deixa sense recollir del terra el material pirotècnic sobrant provocant lesions a uns menors d'edat que jugaven amb aquests materials: *"En el presente supuesto consta que se llevaron a cabo labores de limpieza por el personal del Ayuntamiento, pero no constan las cautelas que se adoptaron para lograr que esta limpieza fuera lo más eficaz posible, debiendo ser realizada por personal conocedor del tipo de material a retirar, y con minucioso examen del terreno"*

La sentència núm. 1362/2002 del TSJ de Catalunya, d'11 d'octubre, diu que tampoc és diligent l'Ajuntament de Sant Joan d'Espí per haver celebrat un "correfoc" sense haver adoptat les mesures pertinents per evitar que els vehicles dels veïns estiguessin estacionats en la via pública per on es celebrava l'acte: *"El Ayuntamiento de Sant Joan D'Espí, organizador del "correfoc" incumplió las medidas reguladoras de su vigilancia y prevención establecidas en el art. 292 III del Decreto 3268/68 (RCL 1969, 71 y 198) ya que no era suficiente la noticia acerca de su celebración recogida en el Programa de Fiestas, (no repartido al Sr.X, propietario del vehículo dañado, al no ser vecino de dicha localidad)"*¹²

Quan la creació del risc està aparellat a l'adequada organització i la correcta execució d'un sistema suficient i raonable de seguretat, l'eventual producció d'un sinistre durant la celebració d'una festivitat no permet imputar el resultat lesiu a l'Administració. En aquest sentit trobem la sentència núm. 241/2004 del TSJ de Múrcia, de 31 de març: "Se

¹¹ Alejandro Guillén, Nicolás (2021). *Elementos distorsionadores del nexo causal en la Responsabilidad Patrimonial de la Administración local respecto a los festejos populares*. Estudio INAP.

¹² Per contra, trobem dos dictàmens desestimatoris d'indemnització de la Comissió Jurídica Assessora, el 481/2004, de 2 de desembre, i el 489/2000, de 28 de setembre, relatius tots dos a la reclamació d'indemnització pels danys ocasionats a uns vehicles i que s'atribueix a la celebració d'un "correfoc"

había celebrado en la localidad un Festival Folclórico. En el folio 15 del expediente consta que la hora inicial era la de las 22,30. Y efectivamente el Ayuntamiento demandado lo patrocinaba. Comprueba la Sala en la prueba practicada y en lo que se deriva del expediente que el acto finalizó a las 2,30 horas del día siguiente. Tras el espectáculo quedaron en el recinto unas personas. Una de estas personas preparó una "queimada". Como argumenta el Ayuntamiento demandado "la queimada" no figuraba en el programa de actos, se realizó a altas horas de la madrugada y se habían cerrado las puertas del Auditorio. Tampoco fue comunicada la intención de quemar orujo en tan excesiva proporción a autoridad alguna".

En aquest punt resulta convenient fer una diferència entre els sinistres produïts *en ocasió* d'una festa organitzada per l'Administració, dels sinistres ocorreguts *com a conseqüència* de la mateixa. No seran imputables els resultats lesius en els que hi ha una coincidència fàctica (en ocasió); únicament ho seran quan hi hagi una relació de causalitat i un títol d'imputació (com a conseqüència)¹³. El resultat no s'imputarà només per la circumstància d'organitzar una festa en el que concorri un element de risc, sinó per ser negligent en la disposició dels mitjans necessaris per a racionalitzar el risc.

D'altra banda, és evident que si l'Administració Pública ha prohibit l'activitat festiva per raó de l'enorme risc que provoca i tot i això s'acaba celebrant, produint-se un sinistre, no hi haurà relació de causalitat entre aquell resultat i l'activitat municipal i ha de ser suportat per aquells que lliurement van assumir un risc que l'Administració va considerar excessiu.

També pot produir-se un resultat de mort, per exemple, per una electrocució, imprudència imputable a l'empresa amb la que l'Administració havia contractat la prestació d'un concert. Si alguns dels operaris actua de forma negligent, el dany ha d'imputar-se a l'empresa contractista.

¹³ López Martínez, Julián. (2014). Espectáculos públicos. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública: principios y casuística*. (p. 327-338). Sepín

Conforme al que estableix l'article 196 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, per regla general és el contractista qui ha d'assumir la responsabilitat respecte dels danys que es causin a tercers, llevat que el resultat lesiu es produeixi com a conseqüència directa i immediata d'una ordre o instrucció dictada per l'Administració. Tot i això, trobem la sentència núm. 2010/88708 del TSJ d'Andalusia, de 30 de març, que entén responsabilitat solidaria de l'Ajuntament amb l'empresa instal·ladora pel fet indiscutible de que el consorci era el titular del servei públic i no pot oblidar que era l'organitzador de la festa popular. Més tard incidirem més en aquest tema.

5.2 La lliure decisió de participar en la festivitat i assumir el risc

En el marc jurídic d'un ordenament com el nostre del que la llibertat és un valor suprem, s'ha de ponderar la transcendència de l'autònoma i espontània decisió del ciutadà que opta per no limitar-se a contemplar l'espectacle, sinó que decideix participar activament en una festa que implica certs riscos, inherents a l'activitat lúdica, però que no està prohibida. Si el risc fos excessiu i desmesurat, es prohibiria la festa i s'anul·laria la llibertat dels ciutadans de participar en la mateixa.¹⁴

Els subjectes majors de 18 anys són persones lliures i per tant responsables de les seves decisions, no podran ser tractats com subjectes plenament irresponsables. Un altre cas, és el tractament dels menors en la participació de les festivitats, on s'exigeix un deure de cura i vigilància de pares i tutors i que les lesions que es derivin d'aquestes circumstàncies seran per exclusiva negligència d'aquests, donant lloc a la ruptura del nexa causal.

A la persona que participa lliurement en la festa se li exigirà la diligència en el seu grau màxim front el risc. Trobem la sentència núm. 156/2007 del TSJ de Catalunya, de 28 de febrer, que diu: *"Estaba dentro del "correfoc ", esto es, que participaba del mismo y con ello asumía los riesgos que le son propios, lo que a falta de cualquier otra circunstancia*

¹⁴ Alejandro Guillén, Nicolás (2021). *Elementos distorsionadores del nexa causal en la Responsabilidad Patrimonial de la Administración local respecto a los festejos populares*. Estudio INAP.

*que pudiera justificar la reclamación y la imputación de responsabilidad a la demandada debe llevar a la desestimación del recurso”.*¹⁵

Quan parlem d'aquesta diligència exigida, també cobra importància el principi de confiança legítima dels ciutadans entenent que l'Administració haurà adoptat les mesures de seguretat adequades i necessàries en funció del risc inherent a la festa.

Organitzar un acte de bous al carrer implica crear un risc, però participar lliurement comporta l'assumpció del mateix i del eventual sinistre. Per tant, la imputació del dany pot dependre de la negligència de l'Administració en l'adopció de mesures de seguretat o de la imprudència del participant en la festivitat que incompleix les mesures de cautela i prudència que raonablement estableix la normativa sectorial. És imaginable que puguin coincidir aquestes dues actituds, però en determinades circumstàncies serà possible aïllar-les i objectivament imputar el resultat a un o a l'altre subjecte.

5.2.1 Participant i espectador

El lliure comportament dels participants en la festivitat és un factor essencial per a establir la vinculació causal entre l'organització d'una festa i la producció del resultat lesiu.

És necessari fer una distinció entre els participants actius i els assistents passius o espectadors. Aquesta diferenciació pot determinar el reconeixement o la denegació del dret a percebre una indemnització.

¹⁵ Resulta interessant el raonament que fa l'Audiència Provincial de Madrid en la sentència núm. 35/2001 en relació al risc inherent dels esdeveniments que incorporen material pirotècnic: *“se argumenta que los asistentes a tales eventos en que se lanzan cohetes asumen el riesgo de tales lanzamientos, pero tal argumento es tanto como decir que los ocupantes de un automóvil conocen los riesgos de la circulación rodada y por ello no han de ser indemnizados si por la negligencia de un tercero son lesionados, lo cual evidentemente no es así ya que una cuestión es que existan actividades intrínsecamente peligrosas, como encierros, capeas, etc., en las que la asunción del riesgo es parte inherente del espectáculo y diversión, y otra que existan actividades que de actuar diligentemente no entrañen riesgo, o sea éste remoto y en todo caso no integrante de la propia diversión”*

El participant actiu és el que lliure i voluntàriament assumeix el risc inherent de la festivitat, i per tant, no té dret a indemnització perquè ha de suportar les conseqüències lesives d'aquest risc. Aquesta circumstància no és aplicable a l'espectador o assistent passiu, que en principi no assumeix cap risc i opta per la passiva contemplació de l'espectacle, o la figura del tercer, que és aliè a la festivitat, però que casualment passava per allà i resulta lesionat pel mal funcionament de les mesures de seguretat.¹⁶

En la sentència núm. 444/2006 del TSJ de Catalunya, de 12 de maig, trobem un exemple que condemna a l'Ajuntament de Valls per considerar a la persona lesionada mera espectadora: *"la dinámica de los hechos fue la siguiente: hallándose los miembros del "correfoc" en la plaza del Pati, concretamente los "diables" bailando con bengalas encendidas, y los "dracs" en un extremo de dicha plaza, saltó una chispa de una de las bengalas de un "diable", prendiendo en uno de los dracs y en las cajas donde se hallaba el material pirotécnico. Todos los recurrentes se hallaban presenciando como espectadores el evento, habiéndose causado lesiones directamente por el fuego, y por el tumulto y aglomeración de personas. No es de apreciar tampoco interferencia de la conducta de las propias víctimas ya que no se acredita que realizasen actividad alguna generadora de riesgo, limitándose simplemente a acudir a la celebración de un festejo municipal en la confianza de que los responsables de la organización, el Ayuntamiento recurrente, habrían tomado cuantas medidas fuesen necesarias en orden a garantizar la seguridad de los asistentes, tanto durante la celebración del festejo como en las actividades preparatorias del mismo"*.

Mateixa és la posició de l'espectador d'un acte de bous al carrer que no vol assumir el risc inherent i es limita a contemplar l'espectacle darrere de les barreres de seguretat posant de manifest amb aquesta actitud la seva voluntat d'estar fora de l'àmbit de perill.

Hi ha determinats casos en que el nus de la decisió judicial és la distinció entre espectadors i participants. En ocasions, hi ha una zona intermèdia entre l'actiu participant i el passiu espectador. En aquesta zona de transició es col·loca l'espectador

¹⁶ López Martínez, Julián. (2014). Espectador y participante. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública: principios y casuística*. (p. 423-456). Sepín

que es limita a contemplar l'acte però no ho fa en les zones i llocs que compten amb les mesures de seguretat disposades per l'Administració, sinó que busca una posició més propera per a viure el risc amb major proximitat. La jurisprudència l'anomena l'espectador imprudent i seria el típic exemple d'una persona, que a l'edat de 70 anys en lloc de situar-se en l'espai fixat, s'asseu a cavall sobre la barrera. S'assumeix una inqüestionable assumpció del risc, que segons aquestes particulars circumstàncies pot arribar a interrompre la relació de causalitat.

5.3 El subjecte responsable

En ocasions l'Administració contracta amb un tercer el desenvolupament de determinades activitats festives i, és possible que la negligència sigui imputable al contractista i no a l'Administració.

També és possible que sigui un tercer qui promou i organitza la festivitat, limitant-se l'Administració a autoritzar la celebració. També pot ser una personificació instrumentalment, creada per l'Ajuntament del municipi per a l'organització de les festes cobrant sentit la tècnica de l'aixecament del vel. En aquest cas cal plantejar-se qui serà el responsable.

El responsable pot ser un únic subjecte però el resultat lesiu també pot posar de manifest una concurrència de responsabilitats.

5.3.1 L'Administració contracta amb un tercer el desenvolupament de l'activitat lúdica

Quan és un tercer el que organitza una festivitat tampoc es passa per alt la responsabilitat de l'Administració front els resultats lesius que es puguin produir, tant a espectadors com als que participin activament. Tot i que la negligència o imprudència sigui directament imputable al contractista, a la pràctica, no és suficient per dispensar a les Administracions Públiques de les seves obligacions de supervisió i control de l'activitat del contractista. Hi ha responsabilitat de l'Administració derivada de la

desencertada elecció del contractista (culpa in eligendo) o de la ineficaç supervisió del compliment de les obligacions (culpa in vigilando).¹⁷

En qualsevol cas, amb freqüència aquests fets són enreversats i el resultat pot ser imputat tant al contractista com a l'Administració havent-hi concurrència de responsabilitat.

Com a exemple trobem la sentència núm. 320/2007 del TSJ de Catalunya, de 27 d'abril, que enjudicia un fet que es produeixen durant les festes majors d'Alpicat quan els reclamants assisteixen com a públic al "correfoc" que va ser dut a terme pels "Diablers de Lleida" contractats per l'Ajuntament: *"En consecuencia, entendemos que concurre, de forma solidaria, la responsabilidad tanto del Ayuntamiento como de la entidad que llevó a cabo el "correfoc", en tanto que no se observaron las medidas de precaución y seguridad adecuadas en la organización y desarrollo de la actividad, condenando a que indemnizen de forma solidaria a las demandantes"*

5.3.2 L'Administració autoritza a un tercer la celebració d'una festivitat en un lloc públic

Tot i que sigui un tercer qui organitza la festivitat, per exemple una associació veïnal, quan l'Administració autoritza que l'activitat lúdica es desenvolupi en carrers i places de la localitat, també correspon al municipi l'adopció de mesures preventives en l'exercici de les funcions de vigilància.

L'atorgament de l'autorització no és una simple expedició formal d'un paper o document oficial, sinó que comporta una prèvia activitat material de comprovació d'absència de risc o de l'adequada adopció de les corresponents mesures de seguretat.

És possible que per raó de les particulars circumstàncies, no es pugui saber si la responsabilitat pesa exclusivament sobre el tercer que ha organitzat la festivitat o si

¹⁷ Menéndez Sebastián, Eva María. (2013). El sujeto responsable. *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública*. (p. 1909-1921). Tirant Lo Blanch.

també cap imputar a l'Administració una dosi de responsabilitat. En aquesta situació, el lesionat podrà dirigir-se directament front l'Administració i obtenir un pronunciament, sens perjudici que després l'Administració Pública exerceixi una acció de retorn contra qui va organitzar la festivitat de forma imprudent o negligent.

Una altra qüestió important és l'existència o inexistència de prèvia autorització municipal. La lesió pot produir-se perquè l'organitzador no ha complert les normes preventives i de seguretat i en aquest cas el resultat serà imputable a aquest, tant si té autorització com si no la ha obtingut. Però, si el tercer organitzador compleix i respecta puntualment les normes de seguretat, tot i no tenir autorització, no hi ha fonament que justifiqui derivar la responsabilitat a l'Administració. Entre l'absència d'autorització i el resultat lesiu no hi ha relació de causalitat, el dany no s'ha produït per l'absència autorització i en tot cas, hi haurà fonament per castigar la celebració de la festa sense la llicència pertinent.

5.3.3 Personificacions instrumentals locals

Una de les característiques més esteses en l'actual panorama de les Administracions és l'exponencial multiplicació de personificacions jurídiques creant Instituts Municipals de Festes o Patronats Provincials de Festes, entre d'altres. El ciutadà que pateix una lesió en un cas en el que hi ha relacionada una d'aquestes personificacions, pot patir a més del perjudici, un problema d'inseguretat jurídica per desconèixer a qui ha de reclamar en cada cas.

En algunes ocasions, el municipi utilitza aquestes personificacions jurídiques per organitzar i gestionar les festes populars. És possible que, davant aquestes circumstàncies, l'Administració al·legui que no té la responsabilitat front un resultat lesiu, sinó que és d'una altra persona jurídica diferent. En aquest punt la doctrina recorda que la creació d'una persona jurídica és un privilegi que l'ordenament confereix

i no una forma d'escapar dels rígids controls que disciplinen l'activitat de l'Administració.¹⁸

Quan els fins que es persegueixen amb aquesta pràctica no són mereixedors de protecció jurídica, pot produir-se un trencament del vel que encobria a una persona que fictíciament s'havia constituït com una persona jurídica. En matèria de festes populars, la jurisprudència¹⁹ no ha dubtat en aixecar el vel que oculta a l'Administració darrere de la personificació. La seva vinculació amb aquest Patronat o Corporació municipal és tan gran que encara que aquestes tinguin personalitat jurídica pròpia i independent, el resultat lesiu s'haurà d'imputar a l'Administració Pública.

Es comprensible aquest argument amb el propòsit de buscar el patrimoni de l'Administració amb més recursos, però això no és suficient per a justificar que sistemàticament es produeixi un aixecament del vel de la personalitat fictícia. Només correspon aquest aixecament quan existeixi un cert marge d'integració orgànica entre els membres de la Corporació Local i els integrants de la personificació, o quan aquesta no tingui patrimoni propi i en ocasions inclús no tingui personalitat jurídica pròpia.

En la sentència del Tribunal Suprem núm. 1323/1991, citada anteriorment, el tribunal argumenta: *"la propia Administración Municipal demandada ostenta una posición preponderante, como lo demuestra el hecho de que no sólo crea la Fundación, sino que la dota de su patrimonio, contribuye a su financiación mediante aportaciones establecidas en el presupuesto ordinario municipal, se integra en su junta rectora por la presencia en la misma del Alcalde y ocho Concejales, ostentando el primero igualmente la presidencia de la Fundación, así como mediante la integración del Secretario e Interventor Municipales que a su vez desempeñan la condición de Secretario e Interventor de la Fundación Pública Municipal"*.

¹⁸ Martínez-Alonso Camps, José Luis. (2005). *Las personificaciones instrumentales autonómicas: organismos autónomos, entidades públicas, consorcios, sociedades mercantiles y fundaciones públicas autónomas*. VII Congreso Español de la Ciencia Política y de la Administración, 6 (35), (p.70-74).

¹⁹ Veure a tall d'exemple la Sentència del TS núm. 14/1996 (Sala Contenciosa-Administrativa), de 25 d'octubre de 1996 i en la Sentència del TS núm. 1323/1991 (Sala Contenciosa-Administrativa), de 19 de juny de 1991.

5.3.4 Concurrència amb la companyia asseguradora

És habitual que el lesionat durant la festa dirigeixi la seva reclamació simultàniament contra l'Administració i l'asseguradora on el municipi va concertar la pòlissa corresponent.

Tècnicament no hi ha concurrència de responsabilitat, la companyia asseguradora podrà estar obligada al pagament de la indemnització per raó de la pòlissa, però això no vol dir que el resultat li sigui imputable. És així perquè l'asseguradora no assumeix ni l'organització ni el desenvolupant de la festivitat.

La celebració d'una pòlissa no fa desaparèixer la responsabilitat ni la imputabilitat del resultat lesiu que correspondrà a l'Administració Pública, simplement consisteix en traslladar una obligació patrimonial d'un subjecte a un altre.

6. Aplicació pràctica

La festa major és emoció, exaltació, distracció i entreteniment, intensitat i convivència, és una mostra característica de la nostra cultura i reforça la cohesió i el nostre sentit de pertinença.

Les festes i elements festius són part del patrimoni cultural immaterial del nostre país. El foc és un dels elements més importants de les festes tradicionals catalanes²⁰. És un símbol diví, una barreja de creences paganes i religioses, de costums i rituals mil·lenaris, presents a un gran nombre de celebracions populars i que esdevé protagonista indiscutible quan el sol es pon. En tot el territori trobem mostres de cultura popular vinculada al foc: diables i bestiar, "correfocs" o focs artificials.

Els "correfocs" són espectacles pirotècnics que habitualment formen part de les festes populars que se celebren a Catalunya, País Valencià i Illes Balears. La resolució del

²⁰ Pel que fa a la cultura popular catalana podeu veure l'obra "*Cultura popular catalana*" escrita per Joan Soler i Amigó

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació CMC/3659/2010, de 3 de novembre, de reconeixement del caràcter religiós, cultural o tradicional de les manifestacions festives amb ús d'artificis de pirotècnia que se celebren a Catalunya, publicada al DOGC, de 19 de novembre de 2010, defineix el "Correfoc" com *"la manifestació festiva amb ús de pirotècnia realitzada per un grup de foc que executa activitats amb carcasses zoomòrfiques, portades per una o diverses persones, de les quals es disparen productes pirotècnics, desenvolupada a la via pública, en un espai o recorregut determinat, i autoritzada d'acord amb l'establert per la normativa vigent"*.

No obstant, tots sabem que aquests tipus d'espectacles, que habitualment estan organitzats per una Administració local, comporten un risc pel fet d'utilitzar material potencialment perillós. Per això, és evident, que l'Administració municipal doni resposta a les conseqüències derivades d'aquesta activitat.

A continuació es facilita una guia de com tramitar un expedient de responsabilitat patrimonial per danys derivats dels "correfocs" des d'un punt de vista pràctic. Es tracta d'un cas fictici, inspirat en expedients reals de responsabilitat patrimonial facilitats per la Diputació i l'Ajuntament de Tarragona.

Com cada 19 d'Agost, el municipi on resideix el senyor Pérez celebra les festes populars en honor a la seva patrona. Durant cinc dies els carrers s'omplen de gent i soroll fins a altes hores de la matinada. Un dels principals actes és el "correfoc", una festivitat popularment coneguda i destinada a tots els públics que passa pels carrers més cèntrics de la localitat. El programa de festes de cada any anuncia el "correfoc" com l'activitat principal de les festes en la que participa la Colla de Diables del municipi. Durant el "correfoc" de l'any 2017, el senyor Pérez, veí i propietari d'un local al carrer principal de la ciutat, manifesta uns danys als vidres del seu negoci.

Seguidament es passa a explicar pas per pas com s'hauria de tramitar un procediment de responsabilitat patrimonial.

6.1 Interposició de la reclamació per part del perjudicat

En data 28 de març de 2018 i sempre que no hagi transcorregut un any dels fets, el senyor Pérez presenta reclamació de responsabilitat patrimonial contra l'Ajuntament del municipi on resideix pels danys ocorreguts el dia 19-8-2017 en dos dels vidres del seu local de negoci situat al número 8 del carrer principal de la localitat, segons manifesta, per l'impacte de les restes incandescentes de pirotècnia utilitzada durant la celebració del "correfoc" de la festa major.

Pels danys soferts, el reclamant demana una indemnització per un import de 2.543,65 euros.

Per mitjà de l'escrit posa en coneixement de l'Ajuntament del municipi on resideix que els danys es van produir com a conseqüència dels fets esdevinguts pel "correfoc" de la festa major.

En aquesta reclamació és necessari que es compleixin els següents requisits:

- Nom i cognoms de l'interessat
- Lloc físic on vol que es practiquin les notificacions
- Fets, raons i petició concreta
- Lloc i data dels fets
- Lesions produïdes
- La presumpta relació de causalitat entre el dany i el funcionament del servei públic
- L'avaluació econòmica de la responsabilitat patrimonial
- Proposició de prova
- Totes les alegacions, documents i informacions que s'estimin oportuns

La reclamació pot ser presentada via telemàtica, via presencial al registre de l'Ajuntament o a través de correus.²¹

Atès que es van detectar deficiències en l'escrit inicial de reclamació de responsabilitat patrimonial, per falta d'algun dels requisits esmentats anteriorment, en data 27 d'abril de 2018, es va donar tràmit d'esmena de defectes al reclamant, el qual va esmenar els defectes en el termini atorgat.

6.2 Informe-proposta per a incoar el procediment

Per iniciar el procediment s'ha de tenir notícia de la presentació de la reclamació. En aquest cas, el senyor Pérez la presenta en data 28 de març de 2018 acreditant que, a conseqüència del funcionament dels serveis públics, amb data 19 d'agost de 2017, s'han produït uns danys en dos dels vidres del seu local per l'impacte de les restes incandescents de pirotècnia utilitzada durant la celebració del "correfoc" de la festa major, i que la quantia estimada del dany ascendeix a 2.543,65 euros.

El senyor Pérez té dret a ser indemnitzat per tota lesió que sofreixi en qualsevol dels seus béns i drets, excepte en casos de força major, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics.

El mal causat, segons s'acredita en les actes i informes elaborats per les unitats administratives corresponents, compleix els requisits que la jurisprudència sosté de forma reiterada:

- És efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació amb una persona o grup de persones.

²¹ Amb la nova llei 39/2015 i 40/2015, s'inclou l'obligació de relacionar-se electrònicament amb les Administracions Públiques. L'article 14 de la llei 39/2015 diu que les persones físiques podran escollir si es comuniquen per mitjans electrònics, a excepció que la pròpia Administració estableixi l'obligació. En tot cas, hi ha diversos subjectes, com és el cas de les persones jurídiques, que estan obligades a relacionar-se electrònicament.

- No concorre en la persona afectada el deure jurídic de suportar el perjudici patrimonial sofert.
- És un dany imputable a l'Administració, amb independència del caràcter lícit o il·lícit de l'actuació administrativa.
- No és un supòsit de força major.
- Subjecció de l'exercici del dret al requisit temporal que la reclamació es presenti abans del transcurs de l'any des del fet motivador de la responsabilitat.

Per Decret d'Alcaldia de 4 de maig de 2018, s'admet a tràmit la reclamació de responsabilitat patrimonial presentada pel senyor Pérez i es tramita segons els principis previstos en la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic, la regulació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques i la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de Règim Jurídic i de Procediment de les Administracions Públiques de Catalunya.

Es nomenarà com a instructor al funcionari del municipi que realitzarà les tasques de tramitació del procediment, la proposta de proves, la realització de les notificacions i elaboració de la proposta de resolució, entre d'altres, totes elles regulades a l'article 50 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de Règim Jurídic i de Procediment de les Administracions Públiques de Catalunya.

Es notifica al senyor Pérez l'acord d'iniciació del procediment indicant que, en el termini de deu dies, podrà aportar quantes al·legacions, documents o informació estimi convenient al seu dret i proposi quantes proves siguin pertinents per al reconeixement del mateix.

Admesa a tràmit la reclamació i acceptat el càrrec d'instructor per part del funcionari municipal, aquest dictarà provisió tenint per incorporat a l'expedient administratiu la instància presentada a l'Ajuntament pel reclamant el dia 28 de març de 2018 amb registre d'entrada número 21 i tots els documents adjunts.

Així mateix s'indica que l'expedient es considera iniciat en data 5 de maig de 2018, que el termini per a la seva resolució és de 6 mesos i que en cas de silenci administratiu, aquest tindrà efectes desestimatoris.

6.3 Fase d'instrucció

En aquesta fase es proposen i es proven els fets en els que el reclamant basa la seva pretensió per a poder conèixer si hi ha responsabilitat patrimonial de l'Administració.

L'instructor de l'expedient dicta provisió per requerir que el senyor Pérez aporti informe pericial i manifesti si disposa d'assegurança en relació amb l'immoble afectat, i en cas afirmatiu, que n'aporti còpia i certificat de la companyia conforme no ha abonat els danys reclamats.

També demanarà a l'Ajuntament que en el termini de 10 dies emeti els següents documents:

- Demanar a la Secretaria de l'Ajuntament que emeti informe en relació amb els fets.
- Certificat de secretaria conforme si als arxius municipals consta cap altra reclamació o queixa d'altres ciutadans en relació als incidents ocorreguts en el "correfoc" del passat 19 d'Agost de 2017.
- Programa de la Festa Major de 2017 i còpia dels cartells en què s'informava als veïns del municipi de les mesures a adoptar durant la celebració del "correfoc".
- Informe del Departament de Cultura en relació a l'itinerari, característiques del "correfoc" i les mesures d'advertència i de seguretat.
- Indicar si aquest "correfoc" s'ha celebrat en altres ocasions al municipi i, de ser així, des de quan se celebra i si el recorregut és sempre el mateix.
- Notificar si durant el recorregut del "correfoc", hi havia personal de l'Ajuntament vetllant i realitzant les funcions de vigilància per garantir la seguretat de l'acte. De ser així, si van tenir coneixement de la incidència objecte de reclamació que indica el reclamant.

Finalment, demanarà a la Colla de Diables del municipi, que participava en el “correfoc”, que informi de si disposa de companyia d’assegurances en relació amb les seves actuacions i en cas afirmatiu, que aporti còpia de la pòlissa.

De la fase d’instrucció resulta que:

- D’acord amb l’informe pericial que aporta el senyor Pérez, en data 22-10-2017 es va realitzar l’avís del sinistre, per posteriorment, en data 27-10-2017 efectuar visita a l’establiment i emetre corresponent informe el 13-3-2018. Segons l’informe pericial, els danys són descrits com a petites erosions distribuïdes aleatòriament en dos dels vidres.
- D’acord amb el certificat emès per la companyia asseguradora del senyor Pérez, en data 24-5-2018, no s’ha indemnitzat pels danys reclamats.
- Segons el programa de festes del 2017, el dia 19 d’agost a les 20 hores va tenir lloc el “correfoc”.
- D’acord amb l’informe emès pel secretari interventor de l’Ajuntament, el recorregut del “correfoc” que l’Ajuntament organitza durant els actes de la festa major el proposa la Colla de Diables i el valida i autoritza l’Ajuntament. Aquest “correfoc” se celebra des d’almenys 14 anys, essent el seu recorregut sempre el mateix.

A més, prèviament al “correfoc”, es fa saber als veïns dels carrers afectats, mitjançant la penjada de cartells informatius, el recorregut, el dia, l’hora d’inici, i la durada aproximada de l’acte, indicant consells bàsics als participants i als veïns dels carrers afectats per tal que protegeixin adequadament els seus habitatges.

- L’informe dels Serveis Tècnics municipals, emès a 27 de maig de 2018, aprecia els danys descrits, i adjunta fotografies i imatges de la façana del local del senyor Pérez.

- D'acord amb el certificat del secretari interventor de l'Ajuntament de 2 de juny de 2018, no consta cap altra reclamació per danys produïts com a conseqüència del "correfoc" del 19 d'agost de 2017.

Un cop l'instructor té els documents, dicta nova provisió fent constar que es tenen per incorporats en l'expedient administratiu.

6.4 Tràmit d'audiència

Finalitzada la fase d'instrucció, s'obre el tràmit d'audiència en el qual es posa en coneixement dels interessats totes les actuacions realitzades fins a aquell moment per tal que puguin conèixer el seu contingut i realitzar les al·legacions oportunes.

Un cop incorporats tots els documents a l'expedient es donarà audiència al senyor Pérez i a la Colla de Diables del municipi per tal que en un termini de 10 dies hàbils efectuïn les al·legacions que els convinguin en defensa dels seus drets i interessos.

Cap dels interessats presenta cap escrit d'al·legació en defensa dels seus drets i interessos.

6.5 Dictamen a la Comissió Jurídica Assessora

Segons estableix l'article 8.3.a) de la Llei 5/2005, de 2 de maig, de la Comissió Jurídica Assessora, és preceptiu que la Comissió emeti dictamen sobre els expedients de l'Administració Local referents a reclamacions de responsabilitat patrimonial de les Administracions Públiques la quantia dels quals sigui igual o superior a 50.000 euros.

En tractar-se d'un dictamen preceptiu, l'article 11 de la Llei 5/2005 preveu que es podrà suspendre el termini de resolució de l'expedient fins que la Comissió Jurídica Assessora emeti el dictamen o fins que hagi transcorregut el termini per emetre'l, termini que, segons l'article 15 de la mateixa Llei, és de dos mesos a comptar de l'entrada de l'expedient a la Comissió.

Així mateix, l'article 22.1.d) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques, disposa que es pot suspendre el procediment quan hagi de sol·licitar-se informes que siguin preceptius.

En el present cas, en ser la quantia reclamada d'un total de 2.543,65 euros i no superar la quantitat abans indicada, no caldrà abans de resoldre la reclamació trametre l'expedient a la Comissió Jurídica Assessora.

6.6 Proposta de resolució

En data 8 de novembre de 2018, es dicta proposta de resolució a la reclamació del senyor Pérez de data 28 de març de 2018.

En la proposta de resolució hi constaran els antecedents administratius, els fets provats, els fonaments de dret i finalment la proposta d'estimació o desestimació de la responsabilitat patrimonial i el règim de recursos.

Els fets que s'han tingut en compte per provar la responsabilitat patrimonial són els següents:

a) Manca de prova que els danys siguin atribuïbles al "correfoc" de 2017

En el present cas, concorre una manca de prova que els fets i els danys pels quals es reclama s'hagin produït a la data esmentada o bé segons la mecànica manifestada. Així doncs, l'únic element probatori aportat pel senyor Pérez és l'informe pericial de data 22-10-2017, en què s'indica que es va realitzar una visita al local del reclamant el 27-10-2017 i posteriorment, gairebé mig any després de la suposada producció del dany, es va emetre l'informe. L'informe manifesta que *"los impactos de los restos incandescentes han producido daños en dos de los cristales, comprobando la presencia de pequeñas erosiones"*, però de les fotografies que s'adjunten amb l'informe no es pot apreciar al dany.

En data 27 de maig de 2018, l'arquitecte municipal efectua una inspecció ocular dels vidres. Amb el seu informe adjunta fotografies d'aquests petits impactes en gairebé tots els vidres, els de la façana principal i els del lateral i que ni tan sols són apreciables. En canvi, l'informe emès pel reclamant només indica com a objecte de reclamació els danys en dos dels vidres.

Per tant, davant d'aquesta disparitat de manifestacions, resulta impossible determinar que els danys causats als vidres que indica el senyor Pérez fossin conseqüència de la realització del "correfoc" durant la festa major del 2017 o si per contra poguessin haver estat causats en qualsevol altre moment i per qualsevol altre actuació o esdeveniment. Més encara, quan ni tan sols resulta acreditat a l'informe del tècnic municipal que els desperfectes dels vidres es corresponguessin amb un sinistre provocat per l'impacte de guspies del "correfoc", circumstància que tampoc ha estat provada per part del reclamant.

La jurisprudència ha establert en determinades ocasions que la càrrega de la prova correspon a aquell qui sosté el fet i l'afirma, per consegüent, no ostenta aquesta càrrega el que nega. En aquest sentit la sentència núm. 259/2018 del Jutjat Contenciós Administratiu 1 de Tarragona, de 8 de gener de 2019, indica: *"la prueba, se rige por los principios generales de la Ley de Enjuiciamiento Civil (...) Esta prueba debe ser una prueba bastante para acreditar los hechos que constituyen la pretensión, prestada a través de cualquiera de los medios legales. (...) Su propia declaración no constituye prueba de la pretensión, sino la pretensión misma, que debe apoyarse en algún otro elemento probatorio, que en el caso de autos, se reitera, no existe. No hay informe policial alguna, ni testifical que acredite los hechos, ni tampoco ningún otro elemento de prueba. En consecuencia, faltando la prueba constitutiva de la pretensión relativa a las circunstancias de los hechos y su relación con el servicio público, el recurso se desestima"*.

En el nostre cas, el reclamant assenyala que el sinistre es produí amb motiu dels actes de la festa major de 2017 i només aporta com a prova el programa de festes del 2017, sense que ningú presenciés l'incident per poder verificar els fets causants del dany, i sense ni tan sols posar-ho en coneixement de la Guàrdia Municipal, que durant la

celebració vetllava per garantir la seguretat de l'acte, tal i com informa el secretari interventor municipal. Per tant, el senyor Pérez és qui té el deure de provar suficientment que els danys reclamats es van ocasionar i la manca de prova fa impossible acreditar la responsabilitat patrimonial.

b) Correcta senyalització i informació sobre la celebració del "correfoc" de la Festa Major de 2017. Trencament del nexa causal.

Tal i com recorda la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya en diversos dictàmens, a tall d'exemple el Dictamen 146/2015, de 14 de maig, *"tot indica que qui organitza el "correfoc" ha de garantir que aquest es desenvoluparà amb certes garanties. Paral·lelament, tant el veïns del trajecte per on ha de transcórrer el "correfoc", com les persones espectadores, o les que segueixen l'acte des d'un lloc interior, han de tenir-hi especial cura, perquè el seu desenvolupament, més enllà de caràcter festiu, comporta certs riscos"*.

En el present cas, l'Ajuntament va ser especialment curós en els advertiments als ciutadans abans de la celebració del "correfoc", tal i com consta en l'expedient, el programa de festes incloïa el següent advertiment:

En tot el recorregut del "correfoc":

- *No hi aparqueu vehicles i traieu del carrer qualsevol obstacle que pugui destorbar*
- *Tanqueu les portes, les finestres i els balcons i protegiu-los*
- *Si participeu al "Correfoc", porteu roba de cotó, amb mànigues i pantalons llargs, un barret de roba i sabates esportives que us agafin fort els peus*

De l'anàlisi de la documentació incorporada en l'expedient consta que ha quedat degudament provat que tant l'Ajuntament com la Colla de Diables prèviament al "correfoc", en concret en data 16 d'agost de 2017, van senyalitzar correctament el recorregut del "correfoc" mitjançant cartells informatius penjats al llarg dels diferents carrers per on havia de transcórrer, identificant l'hora d'inici i normes de seguretat dirigides als participants, veïns i comerciants de la zona, en compliment del Reial Decret

1335/2012, de 21 de setembre, que modifica parcialment el Reial Decret 563/2010, de 7 de maig, pel qual s'aprova el Reglament d'articles pirotècnics i cartutxeria.

Tal i com consta en l'Informe de l'Ajuntament, el programa d'actes de la festa major es distribueix a tots els habitatges del terme municipal, als comerços es deixen uns programes de butxaca amb les indicacions d'avertència i seguretat i també se'n fa difusió a la pàgina web de l'Ajuntament.

Per tant, abans de la celebració, des de l'Ajuntament i la Colla de Diables, es van fer les recomanacions i advertiments necessaris amb l'objecte d'evitar qualsevol perjudici. Resulta evident que el senyor Pérez estava assabentat, més encara, tenint en compte que el recorregut del "correfoc" passa per aquest mateix lloc des de fa 14 anys.

A més a més, d'acord amb el certificat del secretari interventor de l'Ajuntament, de data 2 de juny de 2018, no consta cap altra reclamació per incidents ocorreguts en el "correfoc" de la festa major de 2017, trobant en el recorregut diversos comerços amb aparadors de vidres, els quals no van patir cap desperfecte.

Per tant, en el cas que consideréssim que els danys patits als vidres del local del senyor Pérez fossin conseqüència de la realització del "correfoc", la qual cosa, es reitera, que no ha estat provada en la instrucció de l'expedient, concorreria una acció per omissió per part del reclamant que trencaria el nexa causal necessari per apreciar l'existència de responsabilitat patrimonial pel fet que el senyor Pérez va ometre les recomanacions efectuades per l'Ajuntament i no va protegir els vidres del seu local tal i com es va indicar que s'havia de fer.

En el sentit de tot el que fins ara s'ha argumentat, trobem la sentència núm. 204/2015, de 12 de maig, del Jutjat contenciós administratiu núm. 7 de Barcelona, que es pronuncia sobre un supòsit similar de reclamació de responsabilitat patrimonial com a conseqüència també d'uns danys a la façana d'un immoble amb motiu de la celebració d'un "correfoc", i que conté el següent pronunciament: *"en el presente caso, hemos de desestimar las pretensiones actoras pues si bien nadie discute la existencia del siniestro*

de autos y de los daños materiales en la fachada de la entidad recurrente, no es menos cierto, que no ha quedado probado una actitud de no diligencia de la Administración en poner todos los medios a su alcance (piénsese que no hubo más denuncias o reclamaciones de propietarios de inmuebles el día de autos concernientes al recorrido por el que transcurrió el “correfoc”), tanto en materia de seguridad pública como en materia de información acerca de las medidas precautorias de seguridad a adoptar por los titulares de inmuebles por donde transcurría el “correfoc” de autos, ya que la propia página web así como los folletos repartidos en la población se informa de los extremos relativos a la seguridad a adoptar por tales propietarios, los cuales no pueden negar desconocimiento en la materia al ser un hecho notorio que en tal fiesta popular se desprenden chispas procedentes de fuego que pueden ocasionar daños y desperfectos leves en inmuebles. A mayor abundamiento recordar que el Real decreto 563/10 aprobatorio del Reglamento pirotécnico y cartuchería, legitima la práctica de tales “correfocs” del mismo modo que la obligación, en tanto que carga colectiva ajustada a Derecho, de los propietarios de los inmuebles por donde vaya a transcurrir el “correfoc” de adoptar mínimamente medidas de seguridad, aspecto este no acreditado por la actora. En nuestro caso no se puede exigir mayor diligencia en su actuación a la Administración de la que tuvo en el supuesto de autos”

Per tot l'exposat, si bé és certa l'existència del dany reclamat, no ho és la relació de causalitat entre el dany i l'actuació de l'Administració, ja que d'acord amb les proves practicades durant la tramitació de l'expedient, l'Ajuntament com a organitzador del “correfoc” dins de les activitats previstes a la Festa Major de 2017, va portar a terme les actuacions necessàries per a garantir la seguretat dels béns i de les persones participants i assistents a l'actuació. Per contra, el senyor Pérez no ha aportat cap prova que corrobori que els danys soferts en el seu local siguin conseqüència de la celebració del “correfoc”, és més, eren coneixedors de la celebració del “correfoc” pel fet de ser veïns del poble i propietaris del local situat en l'itinerari del “correfoc” des de fa més de 14 anys.

En conseqüència, es proposa:

Desestimar, d'acord amb els fonaments de dret exposats, la reclamació de responsabilitat patrimonial presentada pel senyor Pérez contra l'Ajuntament del municipi on resideix per uns danys en els vidres del seu local situat al número 8 del carrer principal de la localitat.

Règim de recursos:

- Amb caràcter potestatiu, recurs de reposició en el termini màxim d'1 mes des de l'endemà de la notificació, davant del mateix òrgan que ha dictat la present resolució.

- Recurs contenciós administratiu, en el termini màxim de 2 mesos des de l'endemà de la notificació, davant del Jutjat Contenciós Administratiu competent, obrint així la via jurisdiccional.

7. Conclusions

El deure de garantir als ciutadans una reparació dels danys causats per l'Administració Pública és un qüestió recent, tenint en compte que no és fins a mitjans del segle passat, amb la Llei de Règim Local, de 16 de desembre de 1950, que es comença a regular realment aquesta matèria, oferint suport als perjudicats per actuacions de l'Administració.

La regulació vigent de les Administracions Públiques es troba recollida a la Llei 39/2015 i 40/2015. Aquesta ha suposat una important modificació en quant a les relacions entre les Administracions i els ciutadans. No obstant, en allò referit al règim patrimonial de l'Administració Pública, no hi ha hagut una modificació en els seus aspectes fonamentals.

A l'hora de parlar de la responsabilitat patrimonial de l'Administració es parteix de la idea bàsica del dret dels particulars a ser indemnitzats per l'Administració per tota lesió que pateixin, sempre que sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis públics en una relació directa, immediata i exclusiva de causa-efecte i que el dany sigui efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat. No obstant, no tot dany que produeixi l'Administració ha de ser reparat, sinó que tindrà la consideració de lesió indemnitzable aquella que tingui la qualificació d'antijurídica, en el sentit de que el particular no tingui el deure jurídic de suportar els danys derivats de l'actuació administrativa.

La jurisprudència ha tingut un paper molt important en el desenvolupament de la responsabilitat patrimonial per danys derivats de festes populars i espectacles. La tendència orientada a transformar els municipis en asseguradores universals de tots els sinistres ha estat limitada per diversos criteris doctrinals i jurisprudencials.

El ciutadà que participa lliurement en la festivitat no pot ser tractat com un inconscient incapaç de valorar l'abast i extensió dels riscos que són intrínsecs a algunes festes populars.

En aquest punt, cal reiterar la diferència entre la figura de participant i espectador. El participant és aquell que no té dret a ser indemnitzat perquè intervé de forma activa en la festivitat, assumint lliurement el risc inevitable de l'esdeveniment i havent de suportar les conseqüències lesives. Però, hi ha situacions extraordinàries en las que la jurisprudència entén l'existència de la figura de l'espectador, element passiu de l'espectacle, no existint cap actuació que serveixi per imputar-la al reclamant com a causa de responsabilitat i quedant obligada l'Administració a assumir la indemnització.

Tampoc ha d'exonerar-se a l'Administració de la responsabilitat que li és imputable quan actua de forma negligent al no adoptar les mesures preventives de seguretat exigibles. És més, considero que resulta indicat potenciar l'ús d'Ordenances de festes per a racionalitzar i objectivar els riscos i responsabilitats que són imputables al municipi.

La jurisprudència ha vingut considerant que amb l'autorització de certs tipus de festivitats, l'Administració ha d'assumit la responsabilitat del desenvolupament, havent-se d'encarregar d'adoptar les mesures de seguretat adients per tal que no es produeixin perjudicis. Tot això resulta més important respecte d'activitats perilloses, com poden ser les festivitats taurines o els espectacles pirotècnics, on és més que probable que es puguin originar conseqüències lesives per als ciutadans que assisteixen o danys en béns que puguin trobar-se en les immediacions del lloc on es desenvolupen aquestes activitats lúdiques.

Són varies les reclamacions per danys derivats de festivitats populars les que han de tramitar les Administracions Públiques. En concret, a Catalunya, destaquen les reclamacions iniciades per danys derivats de la celebració de "correfocs", que, com ja he dit, és una festivitat popular de la cultura catalana. La majoria d'expedients iniciats en quant a festes populars són en relació a danys provocats en béns, com per exemple, vehicles mal aparcats dins del recorregut del "correfoc" o danys en locals de negoci per l'impacte de les restes incandescentes de pirotècnia que es desprèn del "correfoc".

En la majoria d'aquests expedients es pot desestimar la responsabilitat patrimonial de l'Administració perquè es demostra que els Ajuntaments porten a terme les actuacions necessàries per garantir la seguretat dels béns i de les persones participants i assistents a l'actuació, trencant el nexa causal el reclamant per ometre les recomanacions efectuades per l'Ajuntament i no protegir els seus béns.

Per tant, l'Ajuntament tramitarà la reclamació de responsabilitat patrimonial motivant l'estimació o desestimació de la indemnització per després, un cop esgotada la via administrativa, poder el reclamant interposar recurs davant la jurisdicció Contenciosa Administrativa.

Cal recordar també, que l'Administració Pública, com a poder públic, gaudeix d'una sèrie de prerrogatives i potestats que la col·loquen en una posició de superioritat respecte al ciutadà. Però en el camp de la responsabilitat patrimonial, el que es transmet és que el ciutadà posseeix una posició privilegiada, ja que encara que hagin de complir-se uns requisits per a exigir aquesta responsabilitat, s'acaba convertint a les Administracions en veritables asseguradores de tot el risc.

Pot ser, si es tingués més precaució o major control a l'hora de prestar el servei o d'organitzar i autoritzar una activitat com un "correfoc", el resultat seria més satisfactori, amb la consegüent reducció dels supòsits d'exigència de responsabilitat patrimonial. La sensació és que no estan del tot definits pel legislador quins són els nivells de seguretat exigits, quan s'entenen sobrepassats o quan es considera funcionament normal d'un servei públic.

És per això, que és important, aconseguir un ponderat equilibri entre la garantia dels drets i interessos legítims dels ciutadans i la tutela de l'interès general que representen i gestionen les Administracions Públiques.

8. Bibliografía

Alejandro Guillén, Nicolás (2021). *Elementos distorsionadores del nexo causal en la Responsabilidad Patrimonial de la Administración local respecto a los festejos populares*. Estudio INAP.

Cobo Olivera, Tomás. (2003). *El procedimiento para la exigencia de responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas*. Bosch.

De Ahumada Ramos, Francisco Javier (2004). *La responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas: elementos estructurales*. Thomson Aranzadi.

Fernández Farreres, Germán. (2016) *Sistema de derecho administrativo*. Civitas Thomson Reuters.

García Rubio, Fernando i Fuentes Gasó, Josep Ramón (2017). *La Responsabilidad de las Administraciones Públicas tras la nueva Ley del Régimen Jurídico del Sector Público*. Atelier libros jurídicos.

López Martínez, Julián. (2014). *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública: principios y casuística*. Sepín.

Martínez-Alonso Camps, José Luis. (2005). *Las personificaciones instrumentales autonómicas: organismos autónomos, entidades públicas, consorcios, sociedades mercantiles y fundaciones públicas autónomas*. VII Congreso Español de la Ciencia Política y de la Administración.

Menéndez Sebastián, Eva María. (2013). *La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública*. Tirant Lo Blanch.